

СУЧАСНІ УПРАВЛІНСЬКІ МЕХАНІЗМИ ВПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ І ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

ЦСР це - **маніфест нової моделі політики**. Посилення системної інтегрованості чинників суспільного розвитку суттєво **розширює джерела ризиків** для майбутніх поколінь. До кола таких ризиків входять вже не лише традиційні екологічні чи економічні аспекти, а й глобальні синтетичні категорії як **брак згуртованості суспільства**, дієвості влади, суверенності країни, відсутність регіонального та глобального миру тощо.

Важливо перевести нову ідеологію у конкретні технології державного управління. Указ Президента України, логічно продовживши здійснену національну адаптацію ЦСР.

На рівні ООН настійно наголошується на **принципах суверенності національних політик та врахування** розбіжностей в національних реаліях, можливостях та рівнях розвитку та повагу до національних стратегій та пріоритетів.

Але! **Від країн очікуються національні стратегії сталого розвитку**. В яких, виходячи з глобальних побажань, кожний уряд встановлює власні національні завдання, беручи до уваги національні умови, вирішує, як забезпечити врахування глобальних завдань в процесах національного планування, заходах та стратегіях.

Утім, прийняття навіть найкращого документа – **лише перший крок** на довгому шляху. Наразі постає питання **досягнення управлінської ефективності** в реалізації ЦСР в Україні як таких.

Тому системність та складність ЦСР обумовлює їх досяжність лише на основі *розподіленості* завдань та *синергії* співпраці – що, власне, й складає сутність стратегічного підходу. **ЦСР – це завдання не лише держави, а суспільства в цілому.**

В ЦСР партнерство розглядається як соціальна інновація, уможливлена і затребувана завдяки новітнім змінам у суспільстві. Відтак активні добровільні ініціативи громадянського суспільства розглядаються як комплементарні щодо дій держави в реалізації сталого розвитку.

Досвід роботи над ЦСР в Україні демонструє, що **тренд одержавлення завдань сталого розвитку долається вельми важко**. Їх виконання прив'язується до бюджетних програм та діяльності ЦОВВ, а громада досить часто схиляється до патерналістських очікувань – особливо якщо йдеться про цілі, які традиційно залишав за собою Центр – освіта, охорона здоров'я, безпека тощо. Таку тенденцію необхідно подолати.

«Роздержавленню» ЦСР сприятиме наступне.

Перше. Комплементарні реформи, які посилюватимуть спроможність активних членів суспільства та громад:

- дерегуляція та підтримка підприємництва;
- реформа ринку праці;
- земельна реформа;
- житлово-комунальна реформа;
- реформа системи соціального захисту;
- медична реформа;
- забезпечення правосуддя;
- антикорупційні реформи.

Друге. Інклюзія **бізнесу** до суспільного розвитку. Може виникати спротив реалізації ЦСР через побоювання погіршення підприємницького та інвестиційного клімату на основі посилення фіскального навантаження. Вирішення цієї суперечності лежить у розвитку **партнерських відносин** між владою та бізнесом у процесі реалізації ЦСР, заохочення партнерства та приватних інвестицій у місцевий розвиток. Формування

нового виміру **державно-приватного партнерства** (перехід до публічно-приватного партнерства, спрощення умов, розширення кола учасників за рахунок ОСН).

Третє. Досягнення ефективної горизонтальної та вертикальної координації секторальних політик: транспорт, охорона здоров'я, освіта, енергетика, сфера безпеки (МВС та Міноборони), екологічна ситуація, інформаційні комунікації, реалізація соціальної політики та політики на ринку праці тощо – **на основі секторальної децентралізації** – яка розширює реальну дієвість громад, в т.ч. із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

Четверте. Інноваційні **технології просторового управління** – які раціоналізують вирішення важливих завдань локального розвитку – і водночас можуть стати точкою консолідації інтересів громади та бізнесу через реалізацію відповідних проектів (енергетика й енергозбереження, транспорт, інформаційні технології).

П'яте. Інклюзивність державної політики – її **підконтрольність та відкритість для громадянського суспільства**. Тому важливими є партисипативні інститути громадського контролю й впливу на стратегування. За цих умов управлінської інструментальності набувають цифрові трансформації, які забезпечують інклюзію членів громад до прийняття рішень як на локальному, так і на загальнонаціональному рівнях.

Шосте. **Зміцнення стійкості** й згуртованості на місцевому рівні в умовах постійно високого рівня загроз гібридного характеру. Що є підґрунтям для усталеної регіональної ідентичності та готовності до стратегічно орієнтованого розвитку (стрес-тестування громад та підготовка паспортів безпеки).

Фактично, маємо перелік напрямів, на які могла б бути націлена **міжнародна допомога Україні** щодо практичного посилення спроможності до реалізації цілей сталого розвитку.

Важливо усвідомити, що ЦСР – не зайва надбудова, а **засіб інтеграції у глобальний розвиток**. В т.ч. – отримання системної допомоги та участь у такій допомозі. А також можливість коригування умов інших міжнародних угод, якщо вони не оптимізують реалізацію ЦСР для України. Наразі ключовий зовнішній рушій для України – вимоги МВФ, як максимум – Угода про асоціацію. Прийняття ЦСР та відповідної основаної на них стратегії сталого розвитку – **шлях до зміцнення суверенності країни в обстоюванні національних інтересів**.

Я.Жаліло